

УДК 747

ОРГАНІЗАЦІЯ САКРАЛЬНОГО ЯДРА В ГРОМАДСЬКОМУ ЦЕНТРІ

Ксенія Журавльова

Державний університет «Київський авіаційний інститут» (КАІ), Київ

Науковий керівник – Лілія Гнатюк, к. арх., доцент

Ключові слова: сакральний простір, дизайн громадських просторів, сакральна архітектура, дизайн духовних центрів, просторова організація сакральних зон

Організація сакрального простору в громадських центрах є важливим аспектом сучасного архітектурного проектування, що сприяє формуванню духовної та культурної ідентичності середовища. У сучасних містах, де суспільство прагне до інтеграції традиційних та новітніх форм комунікації, важливість сакральних просторів у громадських центрах стає дедалі очевиднішою. Дослідження цієї теми дозволяє не лише виявити особливості просторової організації сакрального ядра, але й визначити його вплив на психологічний та емоційний стан відвідувачів [2]. Актуальність цього питання підтверджується у наукових працях, де розглядаються принципи організації сакрального простору та його взаємодія з людським сприйняттям архітектурного середовища [1]. В мусульманському світі це вже загально прийнята тенденція, проте в Україні ще не набуло поширення. Хоча, люди далекі від релігії можуть використовувати для укриття або для покращення психоемоційного стану.

Дослідження ґрунтується на аналізі архітектурних проектів громадських центрів, у структурі яких передбачено сакральне ядро. Основну увагу приділено об'єктам, зведеним упродовж останніх десятиліть, оскільки саме вони демонструють сучасні підходи до інтеграції сакральних елементів у громадський простір. Для проведення аналізу використано методи просторової граматики, семіотичного аналізу та візуального моделювання. Крім того, оцінка емоційного впливу сакрального ядра здійснювалася на основі спостережень, що дозволило отримати емпіричні дані щодо рівня комфорту, символічного сприйняття та соціальної значущості досліджуваних просторів [2].

Аналіз об'єктів показав, що організація сакрального ядра в громадських центрах характеризується декількома ключовими особливостями. Просторова ієрархія відіграє вирішальну роль у визначенні значущості сакрального ядра: найчастіше воно розташовується у центрі будівлі або візуально підкреслюється через композиційні акценти, що сприяє його сприйняттю як духовного осередку [3].

Одним із важливих елементів є інтеграція природних матеріалів та світла. Зокрема, застосування деревини, каменю та великих світлових прорізів сприяє створенню атмосфери

гармонії та спокою, що відзначено у працях, присвячених архітектурі сакральних просторів [2]. Використання зелених зон поблизу сакрального ядра або його органічне включення у ландшафт сприяє зниженню рівня стресу відвідувачів та покращенню емоційного стану. Досліджені об'єкти демонструють активне використання символічних форм, кольорової палітри та орнаментальних елементів, що відображають культурні та релігійні традиції певної спільноти. Наприклад, громадські центри в мусульманських країнах тісно пов'язують просторове вирішення сакрального ядра з концепцією поліфункціональності, де цей простір поєднує функції місця молитви, соціального спілкування та освітньої діяльності.

Значну увагу приділено також питанню соціальної взаємодії. Сакральне ядро сприяє створенню середовища для спільних практик, медитації та рефлексії, а також виконує роль простору для міжкультурного діалогу. Дослідження показало, що сакральні простори, інтегровані у громадські центри, мають важливу роль у формуванні соціального згуртування та культурного обміну.

Висновки

Організація сакрального ядра в громадських центрах є ключовим аспектом проектування, що сприяє гармонійному поєднанню функціональних, естетичних та духовних складових архітектурного середовища. Просторова ієрархія, інтеграція природних елементів, символізм та соціальна взаємодія є основними характеристиками успішних сакральних просторів. Результати дослідження пропонується використати при розробці просторово-організаційної концепції для громадських центру в місті Києві, Святошинському районі, що включатиме сакральне ядро. Подальші дії буде зосереджено на більш детальному аналізі впливу сакрального простору на психоемоційний стан відвідувачів та можливостях його адаптації до сучасних урбаністичних умов в Україні.

Список використаних джерел:

1. Coburn, A., Kardan, O., Kotabe, H., Steinberg, J., Hout, M., Robbins, A., MacDonald, J., Hayn-Leichsenring, G., & Berman, M. (2019). Psychological responses to natural patterns in architecture. *Journal of Environmental Psychology*. <https://doi.org/10.1016/J.JENVP.2019.02.007>.

2. Гнатюк Л. Р. Сакральний простір в просторовій організації аеропортів. Колективна монографія. Сталій розвиток авіаційної інфраструктури України. НАУ. 2023. С. 246–267. DOI: <https://doi.org/10.36059/978-966-397-312-8-9>.

3. Гнатюк Л. Р., Кравченко О. Візуальні комунікації як важливий компонент дизайну інтер'єру аеропортів. ХДДАМ (Історія мистецтва). Вип. 7. Херсон. 2011. С. 49–52.